

POLSKA OŚWIATA, SZKOŁA I NAUCZYCIEL W OKRESIE DWUDZIESTOLECIA MIĘDZYWOJENNEGO

zestawienie bibliograficzne w wyborze

Prezentowana bibliografia to propozycja bliższego poznania dziejów oświaty w Polsce (również wśród Polaków na ziemiach pozostających poza granicami II Rzeczypospolitej – na Pomorzu, Warmii i Mazurach, Śląsku), w okresie od odzyskania niepodległości w 1918 r. do 1939 r.

Przy wyborze literatury skupiono się na problematyce idei oraz koncepcji kształcenia, organizacji i funkcjonowania instytucji oświatowych na wszystkich etapach edukacji, a także na zagadnieniach pracy zawodowej i działalności społecznej nauczycieli. Tematykę szkolnego wychowania, treści i metod nauczania uwzględniono tylko okazjonalnie, wymagają one osobnego opracowania.

Publikacje wybrane do zestawienia to książki i czasopisma dostępne w W-MBP w Olsztynie oraz materiały dostępne online. Opisy naszych książek zaopatrzone zostały w linki do bibliotecznego katalogu komputerowego (OPAC). Czytelnicy zalogowani mogą je zdalnie zamawiać. Część książek i artykułów ma bezpośrednie linki do tekstów powszechnie dostępnych w internecie. Ostatnia część wykazu to źródła z epoki. Wydaje się, że są szczególnie wymownym i ciekawym świadectwem całej gamy ówczesnych problemów, pomysłów na ich rozwiązywanie oraz intensywnych starań ich przezwyciężania.

Dla uproszczenia i skrócenia wykazu, w zapisie pozycji sieciowych pominięto bardziej rozbudowany, stosowany do tego typu źródeł, opis bibliograficzny. Stan dostępności sprawdzono 12 czerwca 2018 r.

Zapraszamy do lektury zarówno samej bibliografii, jak i tekstów, które wzbudzą Państwa szczególne zainteresowanie.

KSIĄŻKI

1. Burzom dziejów nie dali się zgnieść / Władysław Gębik. – Gdynia : Wydawnictwo Morskie, 1967. – 342 s.
O polskim gimnazjum w Kwidzynie przed II wojną światową.
Wypożyczalnia 43430, 43431, 43432, 146894
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400150504
2. Cele kształcenia w dydaktyce Drugiej Rzeczypospolitej / Violetta Rodek. – Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2003. – 195 s.
Wypożyczalnia 159322
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400018344
3. Dzieje dwóch szkół polskich na Warmii w świetle ich kronik z lat 1929-1939 / Stefan Kotarski. – [Olsztyn] : Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1959. – [16] s.
Praca dotyczy dwóch wiejskich szkół powiatu olsztyńskiego: szkoły w Worytach i szkoły w Nowej Kaletce.
Wypożyczalnia 23901
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400244359
4. Eksperymenty pedagogiczne w Polsce w latach 1900-1939 / materiały zebrali Wanda Dzierzbicka i Stanisław Dobrowolski. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1963. – IX, 1, 428, [2] s.
M.in.: Osiedla szkolne / Bogdan Nawroczyński; Ośrodek Szkolno-Wychowawczy na Żoliborzu / Maria Swobodowa; Prepagandy nauczycielskie / Aleksander Markiewicz; Szkoła pracy / Wanda Dzierzbicka; System pracowniany / Stanisław Dobrowolski; Uczenie się pod kierunkiem / Stanisław Dobrowolski; Nauczanie syntetyczne / Romana Miller; Metoda projektów / Wanda Dzierzbicka; Nauczanie grupowe / Jan Kulpa; Szkoły prowadzone metodą harcerską / Alojzy Waszek; Szkoły sanatoryjne i prewentoria / Józefina Łapińska.
Wypożyczalnia 85015
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400266100

5. Funkcja prywatnych szkół średnich w II Rzeczypospolitej 1918-1939 / pod red. Elwiry Jolanty Kryńskiej. – Białystok : Trans Humana, 2004. – 356, [8] s.
Zawiera m.in.: Wpływ ustawodawstwa jędrzejewiczowskiego na szkolnictwo prywatne II Rzeczypospolitej / Joanna Sadowska; Prywatne szkoły żeńskie w systemie oświatowym II Rzeczypospolitej : stan badań, postulaty badawcze / Teresa Gumuła; Koedukacja w II Rzeczypospolitej : teoria i praktyka / Agata Samsel; Funkcja społeczna niepublicznego szkolnictwa średniego ogólnokształcącego na przykładzie szkół poznańskich w okresie międzywojennym / Justyna Gulczyńska; Z dziejów walki o prywatną szkołę średnią na Warmii, Mazurach i Powiślu (1920-1939) / Andrzej Gąsiorowski.
Wypożyczalnia 162035
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400189255
6. Geneza i początki Instytutu Pedagogicznego w Katowicach / Tadeusz J. Dobrowolski. – Katowice: Śląski Instytut Naukowy, 1960. – 36 s.
Wypożyczalnia 65367
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400281758
7. Historia oświaty i wychowania w Polsce 1918-1939 : studium historiograficzne / Władysława Szulakiewicz. – Toruń : Wydaw. Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, 2000. – 281, [3] s.
Zawiera m.in.: Warunki rozwoju i organizacja badań w II Rzeczypospolitej.
Wypożyczalnia 155481
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400172223
8. Humanistyka nowych czasów : szkolna edukacja humanistyczna w Polsce Odrodzonej (1918-1939) / Teresa Jaroszek. – Olsztyn : Prospekt, 2011. – 216, [18] s.
Zawiera m.in.: Spory o humanistykę w latach 1918-1939; Miejsce edukacji humanistycznej w programach, podręcznikach i lekturach szkolnych drugiego dziesięciolecia Polski międzywojennej.
Wypożyczalnia 171432
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400139187
9. Innowacje pedagogiczne w Polsce (1918-1939) / Franciszek Bereźnicki. – Szczecin : Wydawnictwa Naukowe WSP, 1984. – 134, [2] s.
Rozwój „nowego wychowania” w Polsce. Innowacje dydaktyczne: Szkoła pracy; Nauczanie całościowe; Nauczanie zindywidualizowane. Szkolne ogniska wychowawcze: Gimnazjum im. Sułkowskich w Rydzynie; Ośrodek Szkolno-Wychowawczy na Żoliborzu; Szkoła Powszechna im. Józefa Joteyko w Warszawie. Wychowanie przez samorząd młodzieży w teorii i praktyce pedagogicznej.
Wypożyczalnia 117506
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400089568
10. Komu służyła szkoła w Drugiej Rzeczypospolitej : społeczne uwarunkowania dostępu do oświaty / Stanisław Mauersberg. – Wrocław ; Gdańsk [etc.] : Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Oddział, 1988. – 128, [2] s., [16] s. tabl.
Idea szkoły jednolitej i jej realizacja. Funkcjonowanie ustroju szkolnego: szkoły powszechne, średnie, wyższe i doksztalcające zawodowe. Udostępnianie dzieciom nauki początkowej w ich języku ojczystym. Środowisko i szkoła. Chłopski i robotniczy ruch oświatowy.
Wypożyczalnia 129221, 130513
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400027993
11. Koncepcja wykształcenia ogólnego w programach szkoły polskiej z lat 1919-1922 / Maria Lipowska. – Toruń : Towarzystwo Naukowe Torunia ; Łódź : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Oddział, 1961. – 143, [1] s.
Wypożyczalnia 27586, 32194
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400207472
12. Koncepcje systemu edukacji w II Rzeczypospolitej : studium z pedagogiki porównawczej / Stanisław Michalski. – Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1988. – 295, [1] s.
Zawiera m.in.: Teoretyczne przesłanki nowoczesnej koncepcji systemu edukacji; Walka o demokratyzację systemu edukacji w pierwszych latach powojennych; Walka postępowych pedagogów i działaczy społeczno-oświatowych o nową wersję systemu edukacji.
Wypożyczalnia 130200, 131047
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400040408

13. Kronika szkoły polskiej w Worytach na Warmii : 1930-1939 / wstęp i oprac. Tadeusz Filipkowski, Zygmunt Lietz. – Olsztyn: „Pojezierze”, 1979. – 169, [3] s.
Tekst kroniki w postaci faksymiliów i druku, poprzedzony wstępem, który zawiera: O język polski w szkołach; Powstanie prywatnego szkolnictwa polskiego; Dydaktyczne i społeczne funkcje polskich szkół i przedszkoli; Nauczyciele szkół polskich; Represje niemieckie; Z dziejów wsi Woryty i jej polskiej szkoły.
Wypożyczalnia 95101, 95102, 95103
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400207165
14. Kształcenie nauczycieli rysunku dla szkół powszechnych w okresie Drugiej Rzeczypospolitej / Anna Boguszevska ; [słowo wstępne Karol Poznański]. – Lublin : Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 2010. – 226, [26] s.
Wypożyczalnia 173156
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400290858
15. Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych w Polsce w latach 1918-1939 / Jan Kulpa. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo PAN, 1963. – 174, [2] s.
Wypożyczalnia 33312, 33313
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400165749
16. Materiały do dziejów polskiego szkolnictwa na Śląsku Opolskim w międzywojennym dwudziestolecu / Kazimierz Orzechowski. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1965. – 220 s.
Wypożyczalnia 65370
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400282655
17. Miejsce kształcenia dorosłych w systemie oświatowym II Rzeczypospolitej / Jadwiga Sutyła. – Wrocław ; Gdańsk [etc.] : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1982. – 231, [1] s.
Wypożyczalnia 107002
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400116000
18. Nauczyciele polscy w Niemczech 1919-1939 : portret zbiorowy / Tadeusz Filipkowski. – Olsztyn : Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego, 1992. – 135, [3] s.
Polska działalność oświatowa w Niemczech po 1918 r. Kształcenie nauczycieli szkół powszechnych dla potrzeb oświaty polskiej w Niemczech. Kształcenie się zespołu nauczycieli polskich w Niemczech. Działalność oświatowa nauczycieli polskich.
Wypożyczalnia 138171 138172
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400069361
19. Niemieckie szkolnictwo mniejszościowe w województwie śląskim w latach 1937-1939 / Tomasz Fałęcki. – Katowice : Śląski Instytut Naukowy, 1967. – 47, [1] s.
Wypożyczalnia 56337
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400288705
20. Oświata i szkolnictwo ukraińskie w Polsce w latach 1918-1939 / Mieczysław Iwanicki. – Siedlce : Wydawnictwo Uczelniane WSP, 1975. – 272 s.
Wypożyczalnia 127913
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222600719946
21. Państwowe szkolnictwo akademickie II Rzeczypospolitej : zagadnienia systemowe / Jarosław Jastrzębski. – Kraków : Księgarnia Akademicka, 2013. – 418, [3] s.
System szkolnictwa akademickiego, państwowe szkoły akademickie, stopnie naukowe, uczelnia, jednostki organizacyjne, nauczyciele akademicy, studia i studenci.
Wypożyczalnia 178590
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222700770163
22. Polityka oświatowa w szkolnictwie niemieckim w Polsce w latach 1918-1939 / Mieczysław Iwanicki. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1978. – 435, [4] s.
Wypożyczalnia 93516, 94595
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400200674

23. Polskie szkolnictwo prywatne na Śląsku Opolskim w latach 1930-1939 / Teodor Musioł. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1962. – 195, [1] s., [60] k. tabl.
Wypożyczalnia 31097
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400215207
24. Postępowa myśl oświatowa w Polsce w latach 1918-1939 / wstęp i opracowanie Bronisław Ługowski, Feliks W. Araszkiewicz. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich Wydawnictwo PAN, 1972. – XXXVIII, 543 s.
Postulaty oświatowe lewicy społecznej. Projekty i programy w dziedzinie ustroju i organizacji oświaty. Postępowe koncepcje dydaktyczne i wychowawcze. Ideal wychowawczy lewicy społecznej.
Wypożyczalnia 61984
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400215227
25. Programy nauczania historii w Polsce : 1918-1932 / Anna Kulczykowska. – Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1972. – 226, [2] s.
Wypożyczalnia 62274
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400059703
26. Przygotowanie zawodowe nauczycieli w czasach II Rzeczypospolitej Polskiej w świetle ustaw, dekretów oraz aktów normatywnych Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego / Franciszek Szafranski. – Wrocław : Instytut Kształcenia i Badań Oświatowych, 1980. – 168 s.
Wypożyczalnia 98536
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400118385
27. Publiczne szkoły powszechne mniejszości polskiej na Śląsku Opolskim w latach 1923-1939 / Teodor. – Katowice : "Śląsk", 1961. – 235, [1] s.
Wypożyczalnia 28714, 52831, 65398
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400282019
28. Sprawy i ludzie spod znaku Rodła : w trzydziestolecie szkoły polskiej na Warmii, Mazurach i Powiślu / Władysław Gębik. – Olsztyn : "Pojezierze", 1959. – 47 s.
Zawiera m.in.: Cztery wieki szkoły polskiej na Warmii i Mazurach; Sytuacja po pierwszej wojnie światowej; Trudności w walce o szkołę polską; Działalność Polskich Towarzystw Szkolnych. Powstanie pierwszych polskich szkół powszechnych; Założenie pierwszych przedszkoli; Sprawa polskiego szkolnictwa zawodowego; Powstanie Polskiego Gimnazjum w Bytomiu; Walka o polskie liceum dla dziewcząt; Polskie Gimnazjum w Kwidzynie; Co zrobić z międzywojennym dorobkiem szkoły polskiej w Niemczech; Nauczyciel polski; Rodzice; Uczniowie.
Wypożyczalnia 25389, 146893
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400150320
29. Strajk nauczycielski 1937 roku : materiały i źródła / oprac. i wybór Ryszard Orłowski, Wiesław Śladkowski. – Lublin : Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, 1971. – [2], 292 s.
Wypożyczalnia 61260
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400285022
30. Strajk nauczycielski w roku 1937 w Warszawie i powiatach byłego okręgu warszawskiego ZNP : praca zbiorowa / zespół redakcyjny Stanisław Czajkowski i in. – Warszawa : ZNP, 1979. – 140, [2] s.
Wypożyczalnia 103515
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400147683
31. Sylwetki polskich nauczycieli i organizatorów szkolnictwa na Warmii, Mazurach i Powiślu w latach 1920-1939 / Tadeusz Oracki. – Olsztyn : Instytut Mazurski, 1961. – 21 s.
Informatorium. Czytelnia 913 B
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400218383
32. Szkolnictwo i oświata polska w Wolnym Mieście Gdańsku : 1920-1939 / Henryk Polak. – Gdańsk : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1978. – 208, [4] s., [2] k. tabl.
Wypożyczalnia 92768
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400273570

33. Szkolnictwo na Kurpiach 1905-1939 / Henryk Maćkowiak. – Ostrołęka ; Łomża : Ostrołęckie Towarzystwo Naukowe : Łomżyńskie Towarzystwo Naukowe [i in.], 1990. – 204 s.
Wypożyczalnia 143528
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400134978
34. Szkolnictwo powszechne dla mniejszości narodowych w Polsce w latach 1918-1939 / Stanisław Mauersberg. – Wrocław [etc.] : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1968. – 230 s.
Wypożyczalnia 48417
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400215198
35. Szkolnictwo powszechne w okręgu szkolnym krakowskim w latach 1918-1939 / Zygmunt Ruta. – Wrocław ; Kraków : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1980. – 199, [1] s.
Wypożyczalnia 100733
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400079112
36. Szkolnictwo powszechne w Polsce w latach 1932-1939 / Wanda Garbowska. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1976. – 203, [1] s.
Wypożyczalnia 81311, 82086, 82219
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400202095
37. Szkolnictwo wyższe międzywojennej Polski : ujęcie geograficzne / Artur Bajerski. – Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2016. – 198, [1] s.
Kontekst teoretyczno-empiryczny. Rozwój systemu szkolnictwa wyższego w II Rzeczypospolitej. Migracje kadry naukowej i potencjał kadrowy szkolnictwa wyższego. Migracje studentów: zasięgi oddziaływania ośrodków szkolnictwa wyższego oraz regiony akademickie II Rzeczypospolitej.
https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/21642/2/Bajerski_Szkolnictwo%20wyzsze_dodruk_17_5_2017_druk_MT.pdf
38. Szkoła doświadczalna : trzechlecie 1936-1939 Gimnazjum i Liceum im. Sułkowskich w Rydzynie / Tadeusz Łopuszański. – Rydzyna : "Polonia", 1985. – 199 s.
Wypożyczalnia 116899
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400112102
39. Szkoła średnia ogólnokształcąca w Polsce w latach 1918-1932 / Feliks W. Araszkiewicz. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich. Wydawnictwo PAN, 1972. – 219 s.
Zawiera m.in.: Proces unifikacji i integracji szkolnictwa średniego ogólnokształcącego; Krystalizowanie się endeckiej koncepcji szkoły średniej ogólnokształcącej.
Wypożyczalnia 60765
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400197762
40. Szkoły polskie na Warmii 1929-1939 : przegląd wspomnień / oprac. Roman Marchwiński ; Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie. – Olsztyn : Pojezierze, 1970. – 206, [2] s.
Książka jest efektem badań naukowych przeprowadzonych w 1965 r. wśród rodzimej ludności Warmii i Mazur. Zawiera relacje nauczycieli, uczniów, rodziców i działaczy społecznych z miejscowości: Brąswald, Chaberkowo, Gietrzwałd, Jaroty, Leszno, Nowa Kaletka, Olsztyn, Pluski, Purda Wielka, Skajboty, Stanclewo, Unieszewo, Woryty, Wymój.
Informatorium. Czytelnia 913 B ; Wypożyczalnia 55854, 94369, 94370
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400239376
41. Szkoły zawodowe w Polsce w latach 1918-1939 : ich rozwój, organizacja i funkcje społeczne / Józef Miąso. – Wrocław ; Gdańsk [etc.] : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1988. – 302, [2] s.
Wypożyczalnia 129223
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400040975
42. Śladami polskich szkół na południowej Warmii w latach 1929-1939 : w 80-lecie ich utworzenia / Izabela Lewandowska, Jan Chłosta. – Olsztyn : WIT, 2010. – 247, [1] s. + 1 CD
Sytuacja oświatowa Polaków na południowej Warmii w okresie międzywojennym. Historia poszczególnych polskich szkół w miejscowościach: Brąswald, Chaberkowo, Gietrzwałd, Giławy, Jaroty, Leszno, Nowa Kaletka, Olsztyn, Pluski, Purda, Skajboty, Stanclewo, Unieszewo, Woryty, Wymój. Materiały metodyczne dla nauczycieli.

Informatorium. Czytelnia 913 B

http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400260999

43. W naszej szkole : reminiscencje o warszawskiej szkole dla chłopców społecznie niedostosowanych / Natalia Han-Ilgiewicz. – Warszawa : Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych, 1962. – 278, [2] s.
Autorka w latach 1925-1935 pracowała jako nauczycielka i dyrektorka Warszawskiej Szkoły Specjalnej nr 137, będącej szkołą ćwiczeń dla studentów Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej. Pojawiali się w niej i z nią współpracowali wybitni pedagodzy – Maria Grzegorzewska, Helena Radlińska, Janusz Korczak. Książka jest zbiorem relacji, wspomnień i analiz dotyczących założeń ideowych oraz działalności szkoły w okresie początkowym. Znajdujemy tu opisy postaci i losów jej wychowanków. Han-Ilgiewicz przytacza wspomnienia współpracowników i gości oraz teksty dziennikarskie.
Wypożyczalnia 31821, 31901
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400219358
44. Walka postępowego nauczyciela z klerykalizmem o charakter polskiego szkolnictwa i oświaty w latach 1918-1930 / Tadeusz Toczek. – Warszawa : Towarzystwo Krzewienia Kultury Świeckiej 1973. – [4], 107 s.
Polityka oświatowa państwa w latach 1918-1930. Próby klerykalizacji w dziedzinie szkolnictwa. Demokratyczne stanowisko nauczycielstwa polskiego wobec dążeń klerykalnych w szkolnictwie i wychowaniu w latach 1918-1930.
Wypożyczalnia 69026
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400099160
45. Walka Związku Nauczycielstwa Polskiego o postępowy program oświatowy 1919-1939 / Mieczysław Marczuk. – Warszawa : Nasza Księgarnia, 1970. – 478, [2] s.
Wypożyczalnia 57512
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400287635
46. Wicher dziejów niewoli rozerwie kajdany : pamięci dra Władysława Gębika dyrektora Polskiego Gimnazjum w Kwidzynie w latach 1937-1939 / Józef Bielecki. – Chorzów : "Print", 1996. – 119 s.
Wypożyczalnia 144453
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400138299
47. Wkład Związku Nauczycielstwa Polskiego w rozwój koncepcji kształcenia i doksztalcania nauczycieli (1919-1939) / Leonard Kowalczyk. – Bydgoszcz : Wyższa Szkoła Pedagogiczna, 1978. – 241 s.
Wypożyczalnia 114342, 91529, 93889
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400201300
48. Z dziejów oświaty polskiej w Prusach Wschodnich i na pograniczu w okresie międzywojennym / pod red. T. Filipkowskiego. – Olsztyn : Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego: Kuratorium Oświaty i Wychowania, 1981. – 235 s.
Zawiera m.in.: Rola i znaczenie walki o szkołę polską pod rządami niemieckimi w latach 1918-1939 / Wojciech Wrzesiński; Założenia i formy pracy polskich przedszkoli na Warmii i Powiślu / Otylia Grot; Szkolnictwo średnie dla ludności polskiej w Niemczech / Władysław Gębik; Postawy obywatelskie nauczycieli polskich szkół na Warmii i Mazurach w latach 1929-1939 / Władysław Ogrodziński.
Wypożyczalnia 106618, 106619
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400052532
49. Z walki o Śląsk i szkołę powszechną : wspomnienia z lat 1918-1939 / Józef Syska ; do dr. przygot. Władysław Zieliński. – Katowice : Śląski Instytut Naukowy, 1975. – 211, [2] s.
Wypożyczalnia 78661
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400258901
50. Zasady organizacyjne i programowe studiów nauczycielskich w Polsce : lata 1918-1932 / Benon Bromberek. – Poznań : Uniwersytet Adama Mickiewicza, 1964. – 283, [2] s. tabl.
Wypożyczalnia 37235
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400256465

ARTYKUŁY I ROZDZIAŁY Z KSIĄŻEK

1. Etos polskiego nauczyciela na Warmii i Mazurach w latach 1929-1939 / Maria Radziszewska // W: *Dzielność i troska : studia zadedykowane Profesor Eugenii Malewskiej* / [red. nauk. Alicja Kicowska, Zbigniew Kwieciński]. – Olsztyn : Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, 2005. – S. 163-170
Wypożyczalnia 162320
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400190476
2. Nowatorstwo w pracy opiekuńczo-wychowawczej szkoły polskiej okresu międzywojennego : (szkic historyczny) / Jędrzej Sobczak // W: *Istotne funkcje w pracy opiekuńczo-wychowawczej szkoły* / [red. nauk. Edmund Trempała]. – Warszawa ; Poznań : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1974. – S. 3-34
Współudział organizacji uczniowskich w realizacji założeń wychowawczych szkoły. Pomocnicy nauczyciela-wychowawcy na terenie szkoły. Idea tworzenia szerokiego frontu wychowawczego.
Wypożyczalnia 71784, 72560
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400231680
3. O wychowawczyniach przedszkoli z Warmii : niedoceniona historia / Joanna Maria Garbula // W: *Oświata na Warmii i Mazurach : konteksty historyczne i współczesne* / redakcja naukowa Joanna Maria Garbula, Mariola Gaber, Kinga Lisowska, Aldona Zakrzewska. – Olsztyn : Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, cop. 2015. – S. 39-50
"Wielka historia" i kobiety. Sytuacja oświatowa Polaków na Warmii w okresie międzywojennym. Życie i działalność wychowawczyń przedszkoli na Warmii: Jadwiga Brzeszczyńska-Gransicka, Marta Hanowska-Sendrowska, Franciszka Hensel-Szczepańska, Anna Hedrych-Sendrowska, Salomea Herudaj-Myczek, Otylia Hohmann-Markwitan, Maria Kensbok, Róża Koenigsmann-Pacholska, Helena Połomska-Matern, Agata Sendrowska.
Wypożyczalnia 177956
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222700752500
4. Podręczniki szkolne lat międzywojennych jako narzędzie kształtowania postaw młodego pokolenia Polaków / Agata Samsel // W: *Książka i prasa w kulturze* / red. Katarzyna Domańska, Bernadeta Iwańska-Cieślak. – Bydgoszcz : Wydawnictwo Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, 2013. – S. 152-168
Ideologia wychowania w latach 1918-1939. Programy nauczania. Podręczniki szkolne.
http://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/4990/1/A_Samsel_Podreczniki_szkolne_w_latach_miedzywojennych.pdf
5. Polityka pamięci a sytuacja szkolnictwa w okresie międzywojennym na przykładzie miasta Białegostoku / Joanna Sacharczuk // W: *Edukacja w warunkach wielokulturowości : konteksty społeczno-metodyczne* / redakcja naukowa Jerzy Nikitorowicz, Anna Młynarczuk-Sokołowska, Urszula Namiotko. – Gdańsk : Wydawnictwo Naukowe Katedra, 2016. – S. 242-277
Zawiera m.in.: Polityka oświatowa państwa polskiego wobec mniejszości w okresie międzywojennym z uwzględnieniem sytuacji Białegostoku; Szkolnictwo w przedwojennym Białymstoku jako wskaźnik polityki pamięci realizowanej w II RP; Podziały przedwojennego szkolnictwa na szkoły żydowskie i polskie w Białymstoku.
Wypożyczalnia 180344
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222900838778
6. Postulaty i koncepcje demokratyzacji oświaty i wychowania w Polsce 1932-1945 : (ze szczególnym uwzględnieniem ruchu ludowego) / Stanisław Dąbrowski // W: *Z zagadnień oświaty i wychowania w Polsce i na Zaolziu* / red. Wanda Dryll. – Wrocław : Wydawnictwa Uniwersytetu Wrocławskiego, 1980. – S. 5-76
M.in.: Opozycja wobec polityki oświatowej sanacji; Kształtowanie się demokratycznego programu społeczno-wychowawczego i kulturalnego; Postulaty oświatowe, koncepcje systemu szkolnego.
Wypożyczalnia 103352
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400052664

7. Poszukiwanie polskiego stylu narodowego w sztuce i edukacji artystycznej w drugiej połowie XIX stulecia i na początku XX wieku / Anna Marta Żukowska // W: Kształcenie i pozaedukacyjna aktywność człowieka od dzieciństwa do dorosłości / redakcja naukowa Aleksandra Kamińska i Piotr Oleśniewicz. – Sosnowiec : "Humanitas", 2016. – S. 157-168
Sztuka jako narzędzie kreowania stylu narodowego. Wychowanie i edukacja artystyczna w duchu narodowym w II Rzeczypospolitej – programy wychowawcze inspirowane ideą narodową (śpiew, roboty ręczne, rysunki).
Wypożyczalnia 179011
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222800814629
8. Samodzielność dziecka jako podstawa zreformowanej szkoły powszechnej w Polsce międzywojennej / Elżbieta Magiera // W: Dziecko i dzieciństwo : wybrane konteksty badań / redakcja naukowa Monika Nawrot-Borowska i Dariusz Zając. – Bydgoszcz : Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, 2017. – S. 25-41
Artykuł dotyczy samodzielności ucznia jako podstawy kształcenia i wychowania w polskiej szkole powszechnej zreformowanej w 1932 r. w wyniku "ustawy jędrzejewiczowskiej" (Janusza Jędrzejewicza).
Informatorium. Czytelnia 316.3
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222800823269
9. Szkolnictwo dla mniejszości narodowych w Polsce w latach 1918-1939 / Stanisław Mauersberg // W: Z badań nad organizacją szkolnictwa / [kom. red. Franciszek Bielecki, Irena Rżewska, Stanisław Mauersberg]. – Wrocław : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1969. – S. 95-121
Szkolnictwo ukraińskie, białoruskie, litewskie, czeskie, rosyjskie, niemieckie, żydowskie.
Wypożyczalnia 52023
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400291814
10. Współpraca rodziny i szkoły na przykładzie szkół w Lublinie w okresie II Rzeczypospolitej / Marzena Okrasa // W: Od starożytnej myśli filozoficznej do współczesnych rozwiązań legislacyjnych / pod red. Barbary Jędrzychowskiej, Ewy Jurczyk-Romanowskiej. – Wrocław : Uniwersytet Wrocławski ; Jelenia Góra : Karkonoska Państwowa Szkoła Wyższa, 2013. – S. 217-234
<http://www.repozytorium.uni.wroc.pl/dlibra/publication/70707/edition/69052/content?ref=desc>
11. Zagadnienie wychowania państwowego w odniesieniu do mniejszości ukraińskiej w Polsce w reformach oświatowych okresu międzywojennego (1924 - 1939) / Michał Stolarczyk, Katarzyna Szymczyk // W: Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти : збірник наукових праць. Вип. 5. Ч. 1. – Слов'янськ: «Донбаський державний педагогічний університет», 2017. – С. 37-51
Polityka oświatowa wobec mniejszości narodowych w II Rzeczypospolitej. Reformy oświatowe w odniesieniu do mniejszości ukraińskiej w Polsce. Reforma szkolna z dnia 11 marca 1932 r. a wychowanie państwowe mniejszości ukraińskiej w Polsce. Ukraińskie szkolnictwo prywatne w kontekście ustawy o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych z dnia 11 marca 1932 roku.
[http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/prptma_2017_5\(1\)_6.pdf](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/prptma_2017_5(1)_6.pdf)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

1. Administracja i organizacja szkolnictwa powszechnego i średniego w II Rzeczypospolitej / Wiesław Sieciński // Studia Administracyjne. – Nr 8 (2016), s. 79-97
Charakter i wartość szkolnictwa odziedziczonyego po zaborcach. Odzyskanie niepodległości i integracja narodu po 1918 roku jako pierwszy krok w stronę edukacji. Proces unifikacji szkolnictwa. Kształtowanie się systemu oświatowo-wychowawczego. Organy administracji oraz organizacja szkolnictwa powszechnego i średniego.
http://zwa.univ.szczecin.pl/zeszyt/wp-content/uploads/2017/08/SA_8.pdf#page=79

2. Geneza szkół specjalnych dla dzieci głuchych, umysłowo upośledzonych i niewidomych w latach 1915-1939 / Teodor Sujczyński // *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. – 1977, nr 4, s. 375-392
http://pho.znp.edu.pl/files/2017/11/Rok-XX-478_1977_s.-375-432.pdf
3. Ideologia wychowawcza sanacji i jej odbicie w polityce szkolnej w latach 1926-1939 / Anna Radziwiłł // *Kwartalnik Pedagogiczny*. – 2014, nr 1/2, s. 227-306
Część wstępna, część pierwsza i zakończenie pracy doktorskiej (Instytut Historyczny Uniwersytetu Warszawskiego, 1966 r.).
4. Koedukacja w szkołach średnich w Polsce i na świecie w latach 1918-1939 – świadomy wybór czy zło konieczne / Agata Samsel // *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. – 2004, nr 3/4, s. 79-87
Argumenty przeciwników i zwolenników. Rozwój koedukacji na świecie. Szkolnictwo koedukacyjne w Drugiej Rzeczypospolitej.
http://repozytorium.uwb.edu.pl/jspui/bitstream/11320/4988/1/Samsel_2004_Koedukacja_w_szkolach_srednich_Przeg_HistOsw_2004_3.4_79-87.pdf
5. Kształtowanie się jednolitego systemu oświaty w II Rzeczypospolitej / Emilia Czepczyńska // *Studia Prawnicze KUL*. – 2016, [t.] 4, s. 33-51
Oświata w początkach II Rzeczypospolitej. Ustawa z 1932 roku o ustroju szkolnictwa. Szkolnictwo prywatne.
http://www.kul.pl/files/214/spkul/spkul2016_4/czepczynska.pdf
6. Obraz mniejszości narodowych w podręcznikach szkolnych jako element polityki oświatowej II R.P. / Sviatlana Sendzer // *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. – T. 46 (2009), s. 49-84
Artykuł ma na celu udzielenie odpowiedzi na pytanie, jak przedstawiały Białorusinów, Litwinów i Ukraińców podręczniki do nauki języka polskiego, dopuszczone przez polskie władze oświatowe do użytku szkolnego w latach 1919-1939.
Wypożyczalnia 170178
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspcd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400261764
Także tekst w wersji cyfrowej:
http://bazhum.muzhp.pl/media/files/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty-r2009-t46/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty-r2009-t46-s49-84/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty-r2009-t46-s49-84.pdf
7. Oświata a społeczno-kulturowe przeobrażenia wsi w okresie międzywojennym : (na przykładzie wybranej społeczności) / Maria Biernacka // *Etnografia Polska*. – T. 27 (1983) z. 1, s. 111-138
Zarys działalności wiejskiego szkolnictwa powszechnego, rolniczego i oświaty pozaszkolnej. Działalność oświatowa w społeczności gackiej (wsi Gać koło Przeworska).
http://cyfrowaetnografia.pl/Content/999/Strony%20od%20EP_XXVII_z1-5Biernacka.pdf
8. Oświata dorosłych jako czynnik przeobrażeń kulturowych polskiej wsi w okresie międzywojennym / Maria Biernacka // *Etnografia Polska*. – T. 35 (1991), z. 2, s. 79-92
http://cyfrowaetnografia.pl/Content/1301/Strony%20od%20EP_XXXV_z2-7_Biernacka.pdf
9. Polityka oświatowa państwa polskiego wobec mniejszości narodowych, grup etnicznych i wyznaniowych zamieszkujących Kresy Wschodnie w II RP / Urszula Wróblewska // *Nauka*. – 2011, nr 2, s. 109-124
Ideologie wychowawcze versus mniejszości narodowe i wyznaniowe. „Równy” dostęp do oświaty. Oświata Tatarów jako urzeczywistniona idea oświatowa.
<http://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.pan-n-yid-2011-iid-2-art-000000000009>
10. Polskie szkolnictwo powszechne w województwie poleskim w latach 1919-1939 / Andrzej Smolarczyk // *Zeszyty Naukowe Politechniki Białostockiej. Ekonomia i Zarządzanie*. – Z. 10 (2005), s. 321-340
<http://pbc.biaman.pl/Content/9871/ZN%20EiZ%20nr%2010.pdf#page=311>
11. Położenie polskiego szkolnictwa w niepodległym państwie litewskim (1918-1940) / Krzysztof Buchowski // *Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowo-Wschodniej*. – T. 33 (1998), s. 23-52
http://rcin.org.pl/Content/44191/WA303_58821_A453-SzDR-R-33_Buchowski.pdf

12. Prawne zasady kształcenia nauczycieli szkół powszechnych w okresie II RP : zagadnienia wybrane / Magdalena Pyter // *Studia Iuridica Lublinensia*. – T. 25, (2016), nr 3, s. 783-795 *Seminaria nauczycielskie i preparandy. Wyższe kursy nauczycielskie jako forma kształcenia nauczycieli specjalistów*.
<http://journals.umcs.pl/sil/article/view/2821/pdf>
13. Problemy likwidacji analfabetyzmu w działalności oświatowej Polskiej Macierzy Szkolnej w latach 1918-1939 / H. Markiewicz // *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. – T. 21 (1978), s. 189-212 *M.in.: Kursy dla analfabetów; Metody nauczanie analfabetów – podręczniki; Listopad 1934 r. – Miesiącem Walki z Analfabetyzmem*.
Wypożyczalnia 93418, 93419, 93483
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400214345
Także tekst w wersji cyfrowej:
http://bazhum.muzychp.pl/media/files/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty-r1978-t21/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty-r1978-t21-s189-212/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty-r1978-t21-s189-212.pdf
14. Prywatne szkolnictwo średnie w Drugiej Rzeczypospolitej : organizacja i zasięg społecznego oddziaływania / Teresa Gumuła, Stanisław Majewski // *Rozprawy z Dziejów Oświaty*. – T. 36 (1994), s. 111-150
http://bazhum.muzychp.pl/media/files/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty-r1994-t36/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty-r1994-t36-s111-150/Rozprawy_z_Dziejow_Oswiaty-r1994-t36-s111-150.pdf
15. Stan i potrzeby szkolnictwa specjalnego w Polsce w latach 1918-1938 / Marzena Pękowska // *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. – 2010, nr 3/4, s. 107-125
Autorka analizuje sytuację szkolnictwa w odniesieniu do różnych grup osób, spośród których wymienia: osoby głuchonieme, ociemniałe, upośledzone umysłowo, moralnie zaniedbane.
http://pho.znp.edu.pl/files/2015/12/P-H-O_3-4_2010.pdf
16. Struktura narodowościowa uczniów szkół powszechnych według języka w II Rzeczypospolitej w roku szkolnym 1937/38 / Tomasz Wysocki // *Przegląd Historyczno-Oświatowy*. – 2005, nr 3/4, s. 185-194
http://pho.znp.edu.pl/files/2015/12/Przegl_His_Oswiat_3-4_2005.pdf#page=185
17. Sylwetka nauczyciela wychowawcy szkół średnich Drugiej Rzeczypospolitej źródłem inspiracji dla współczesnej pedeutologii / Grażyna Kempa // *Chowanna*. – 2006, t. 1, s. 60-69
<http://chowanna.us.edu.pl/vol/ch26.pdf#page=59>
18. Sytuacja oświatowa społeczności tatarskiej w Drugiej Rzeczypospolitej / Urszula Wróblewska // *Klio*. – T. 21, nr 2 (2012), s. 159–188
<http://apcz.umk.pl/czasopisma/index.php/KLIO/article/view/KLIO.2012.025/1203>
19. Szkolnictwo muzyczne we Lwowie w okresie międzywojennym (1918-1939) / Kinga Fink // *Молодь і ринок*. – 2017, no. 4, c. 47-52
http://mr.dspu.edu.ua/publications/2017/4_147_2017.pdf#page=48
20. Szkolnictwo polskie a Kościół rzymskokatolicki na Podolu w okresie międzywojennym / Witalij Rosowski // *Studia Polonijne*. – T. 31 (2010), s. 171-194
<http://czasopisma.tnkul.pl/index.php/sp/article/download/4977/5074>
21. Wieloetniczne środowisko szkół powszechnych w Białymstoku na tle założeń programowych II RP / Kamilla Łągana-Raszkievicz // *Наукові записки. Серія «Психологія і педагогіка»*. – Випуск 22 (2013), c. 235-243
http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/Nznuoapp_2013_22_52.pdf
22. Wzorcowe szkoły wiejskie jedno- i dwuklasowe z okresu międzywojennego w Polsce / Elżbieta Przesmycka, Ewa Miłkowska // *Teka Komisji Architektury, Urbanistyki i Studiów Krajobrazowych*. – T. 7 (2011), s. 168-176
W artykule przedstawiono wybrane przykłady projektów wzorcowych szkół jedno- i dwuklasowych z okresu międzywojennego zalecanych do realizacji w niepodległej Polsce. Omówione zostały projekty wybitnych

polskich architektów i ich główne cechy, takie jak forma architektoniczna, układ funkcjonalny i sposób organizowania przestrzeni wokół szkół zgodnie z ustalonymi przepisami prawnymi.

<http://www.pan-ol.lublin.pl/wydawnictwa/TArch7/18Przesmycka.pdf>

23. Zajęcia dydaktyczne na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie w okresie międzywojennym / Małgorzata Przeniosło // Przegląd Historyczno-Oświatowy. – 2014, nr 1/2, s. 87-103
http://pho.znp.edu.pl/files/2015/12/P-H-O_1-2_2014.compressed.pdf#page=87
24. Związek Nauczycielstwa Polskiego w okresie międzywojennego dwudziestolecia / Władysław Buczyński // Notatki Płockie. – 1966, nr 3, s. 11-16
[http://www.mazowsze.hist.pl/files/Notatki_Plockie/Notatki_Plockie-r1966-t11-n3_\(37\)/Notatki_Plockie-r1966-t11-n3_\(37\)-s11-16/Notatki_Plockie-r1966-t11-n3_\(37\)-s11-16.pdf](http://www.mazowsze.hist.pl/files/Notatki_Plockie/Notatki_Plockie-r1966-t11-n3_(37)/Notatki_Plockie-r1966-t11-n3_(37)-s11-16/Notatki_Plockie-r1966-t11-n3_(37)-s11-16.pdf)

KSIĄŻKI WYDANE W LATACH 1919-1939

1. Jak przygotowywać się do egzaminu praktycznego na nauczyciela szkół powszechnych? : (w związku z nową reformą szkolną) / Stefanja Łotocka. – Lwów : Księgarnia R. Schweitzera, 1937. – 55 s.
Informatorium. Czytelnia Pm 146967
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400149646
2. Książka nauczyciela : rozważania na temat kultury duchowej nauczyciela / Władysław Gacki. – Łódź : Księgarnia Nauczycielska, 1932. – 145, [7] s.
Informatorium. Czytelnia Pm 25857
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400264677
3. Kultura wsi polskiej i nauczanie powszechne / Władysław Grabski. – Warszawa : Księgarnia F. Hoesicka, 1929. – 64, [4] s.
Reforma obecnego szkolnictwa powszechnego na wsi. Budownictwo szkół powszechnych wiejskich. Projekt ustawy o budownictwie szkół powszechnych w gminach wiejskich.
Informatorium. Czytelnia Pm 2423
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400248095
Także cyfrowa wersja tekstu: <http://kpbc.umk.pl/dlibra/docmetadata?id=38310&from=pubindex&dirids=118&lp=32>
4. Linie wytyczne polityki oświatowej w dziedzinie pozaszkolnej / Jan Dec. – Warszawa : [b.w.], 1939. – [2], 21, [3] s.
Informatorium. Czytelnia Pm 58040
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400274517
5. Nauczanie dorosłych czytania i pisanie : wskazówki metodyczne / Wł. Weychert Szymanowska. – Wyd. 3. – Warszawa : "Ignis", 1921. – 68, VI, [2] s.
Informatorium. Czytelnia Pm 57403
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400274528
6. Nauczanie języka polskiego na kursach dla dorosłych : poziom 2, 3, 4, (stopień 3-8) : wskazówki metodyczne i program / J. Gażyńska. – Warszawa : [Centralne Biuro Kursów dla Dorosłych], 1922. – 43, [1] s.
Informatorium. Czytelnia Pm 57401
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400274526
7. O nowy ideał wychowawczy / Sławomir Czerwiński. – Warszawa : Skład Główny "Dom Książki Polskiej", [1931] [b.w.]. – XII, 304 s.
Zbiór przemówień Sławomira Czerwińskiego (1885-1931), ministra wyznań religijnych i oświecenia publicznego, działacza państwowego i pedagoga. Teksty ujęte w dwie części: „O nowy ideał wychowawczy” oraz „Budowa polskiej kultury”.
Informatorium. Czytelnia Pm 58918
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400274481
Także cyfrowa wersja tekstu: <http://pbc.gda.pl/dlibra/doccontent?id=7981>

8. O uzdolnieniach zawodowych nauczyciela-wychowawcy : na podstawie ankiety / Wanda Wierzbicka. – Lwów ; Warszawa : Książnica "Atlas", 1926. – 75 s.
Zarys historyczny. Ankieta w sprawie uzdolnień zawodowych nauczyciela-wychowawcy. Ustosunkowanie się do zawodu. Właściwości uczuciowe i woli. Właściwości intelektualne. Temperament, typ. Dodatek – ankiety.
Informatorium. Czytelnia Pm 8, Pm 28557
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400234878
9. Organizacja władz szkolnych i szkolnictwa wszystkich stopni w Polsce Odrodzonej : podręcznik dla kandydatów do zawodu nauczycielskiego / F. Śliwiński. – Lwów ; Warszawa : Książnica-Atlas, 1929. – Wyd. 2. – 163, [1] s.
Tylko cyfrowa wersja tekstu: <http://dlibra.umcs.lublin.pl/dlibra/docmetadata?id=13128>
10. Osiedla szkolne w Polsce : opis stanu osiedli : praca dydaktyczna i wychowawcza na osiedlach / na podstawie ankiety oprac. Adolf Rondthaler. – Warszawa : Zespół Szkół, posiadających własne osiedla, 1933. – [4], 87 s., [25] k. tabl.
Informatorium. Czytelnia Pm 32042
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400264122
Także cyfrowa wersja tekstu:
<http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/docmetadata?id=3826&from=pubindex&dirids=137&lp=191>
11. Początkowe ognisko oświatowe na wsi / K. Frelek. – Warszawa : [Instytut Oświaty Dorosłych], 1930. – 35, [1] s.
Zbiór wskazówek, pomysłów oraz instrukcji organizacyjnych dla nauczycieli ognisk oświatowych – placówek pozaszkolnych dla dorosłych na wsi, na poziomie początkowym.
Informatorium. Czytelnia Pm 57402
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400274531
Także cyfrowa wersja tekstu: <http://mars.cbr.edu.pl:8080/dlibra/doccontent?id=1936>
12. Postulaty w sprawie ustroju szkolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej / Władysław Radwan. – Warszawa ; Łódź : Nasza Księgarnia, 1925. – 157 s.
Informatorium. Czytelnia Pm 490
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400248756
Także cyfrowa wersja tekstu: <http://pbc.up.krakow.pl/dlibra/doccontent?id=3501>
13. Praca i wczasy nauczycielskie / Jan Bednarz. – Warszawa : Związek Nauczycielstwa Polskiego, 1934. – 96 s.
Zawiera m.in.: Zmęczenie, znużenie i przemęczenie pracą. Teoria wypoczynku i zabawy. Wczasy nauczycielskie jako profilaktyka chorób i usprawnienie ustroju. Wczasy nauczycielskie jako rozrywki kulturalne – sztuka bawienia się. Wczasy nauczycielskie jako chwile pogłębienia duchowego.
Informatorium. Czytelnia Pm 2483
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400247957
Także cyfrowa wersja tekstu: <http://bc.radom.pl/dlibra/plain-content?id=15849>
14. Praktyka szkolna : podręcznik nauczycielski z dziedziny zasadniczych pojęć administracyjno-prawnych, administracji ogólnej, administracji i organizacji szkolnictwa w Polsce, praw i obowiązków nauczyciela oraz zasad biurowości urzędów szkolnych i szkół / Stanisław Tynelski. – Warszawa : Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych, 1929. – 326 s.
Informatorium. Czytelnia Pm 65614
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222900840507
15. Program naukowy szkoły średniej : projekt wypracowany przez Sekcję szkolnictwa średniego / Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. Sekcja Szkolnictwa Średniego. – Warszawa : Tłocznia Wł. Łazarskiego, 1919. – [2], 153, [1] s.
O podstawie wychowawczej szkoły średniej. Kilka dalszych zasad organizacji. Programy naukowe. Wzajemny stosunek i uprawnienia poszczególnych typów szkoły średniej.
Wypożyczalnia 67132
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400143318

16. Próby zastosowania testów do badania i organizowania pracy szkolnej / Marja Grzywak-Kaczyńska. – Warszawa : Nasza Księgarnia, 1931. – 239, [1] s.
Książka składa się z dwóch prac opartych na badaniach testowych przeprowadzonych w 1928 r.: Badania inteligencji i wiadomości szkolnych dzieci szkół powszechnych w Warszawie; Bolączka drugoroczności w świetle badań testowych.
 Informatorium. Czytelnia Pm 58908
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400275196
 Tekst także w wersji cyfrowej <http://pbc.up.krakow.pl/dlibra/docmetadata?id=5489>
17. Regulamin egzaminu dojrzałości w liceum ogólnokształcącym. – Lwów : Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, 1938. – 13 s.
 Informatorium. Czytelnia Pm 231
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400235099
 Także cyfrowa wersja tekstu: <http://www.dbc.wroc.pl/dlibra/doccontent?id=2638&from=FBC>
18. Sieć szkolna szkolnictwa powszechnego : z okazji dziesięciolecia odzyskania niepodległości / Stanisław Tynelski. – Warszawa : "Nasza Księgarnia", 1929. – 48 s.
 Informatorium. Czytelnia Pm 60741
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222900840505
 Także cyfrowa wersja tekstu:
http://www.dbc.wroc.pl/Content/24973/RP%202418%20Siec%20szkolnictwa%20_%5B52%5D.pdf
19. Stan i potrzeby szkolnictwa w Polsce w chwili obecnej / Tadeusz Antoni Nik. – [Łódź] : [b.w.], 1927. – 128 s.
Tymczasowość ustroju naszego szkolnictwa. Szkolnictwo powszechne w Polsce. Tragedja seminariów nauczycielskich. Szkolnictwo średnie. O państwową szkołę średnią. Szkoły średnie mniejszości narodowych. Szkolnictwo zawodowe w Polsce. Program oświatowy rządu. Zagadnienie szkoły siedmioklasowej. Rada Wychowania Narodowego.
 Informatorium. Czytelnia Pm 53258
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400274694
 Także cyfrowa wersja tekstu:
<http://pbc.up.krakow.pl/dlibra/docmetadata?id=6060&from=publication>
20. Stosunki służbowe nauczycieli / Kazimierz Błaszczński. – Poznań : Księgarnia Szkolna, 1929. – 239, [1] s.
Podręcznik, który szczegółowymi komentarzami objaśnia ustawę z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli.
 Informatorium. Czytelnia Pm 90382
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400274441
21. Sytuacja szkoły i nauczyciela / [wstęp Z. Nowicki]. – Warszawa : Związek Nauczycielstwa Polskiego, 1939. – 119, [1] s.
Aktualne zagadnienia szkolne. Położenie materialne nauczycielstwa.
 Informatorium. Czytelnia Pm 2301
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400248489
 Także cyfrowa wersja tekstu: <http://pbc.gda.pl/dlibra/docmetadata?id=8183&from=pubindex&dirids=7&lp=892>
22. Szkoła dzisiejsza a szkoła pracy / Salomea Kisielewska. – Wyd. 2. – Warszawa : "Książka Polska", 1920. – 42 s.
Szkoła dzisiejsza. Fizjologiczne znaczenie pracy ręcznej. Metody szkół pracy i wzory lekcyj.
 Informatorium. Czytelnia Pm 77327
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400275180
23. Szkoła na miarę : projekt szkoły średniej indywidualizującej / Karol Koniński. – Lwów ; Warszawa : Książnica – Atlas, 1929. – 168, [2] s.
 Informatorium. Czytelnia Pm 33079
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspdcgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400263680
 Także cyfrowa wersja tekstu: <http://pbc.gda.pl/dlibra/docmetadata?id=17981&from=pubindex&dirids=16&lp=1183>

24. Szkoły i zakłady dla dzieci anormalnych jako kwestja społeczna oraz projekt sieci szkół specjalnych na terenach Rzeczypospolitej w związku z materiałami statystycznymi / Jan Hellmann. – Warszawa : Polska Składnica Pomocy Szkolnych, 1921. – 38 s., [1] k. tabl.
Tylko cyfrowa wersja tekstu: <http://rcin.org.pl/dlibra/docmetadata?id=31135&from=pubindex&dirids=373&lp=116>
25. Uspołecznienie szkoły i inne szkice / Jan St. Bystróż. – Warszawa : M. Arct, 1933. – 106 s.
Zbiór opublikowanych wcześniej w czasopismach tekstów: Uspołecznienie szkoły. Zagadnienie reformy szkolnej. Wychowanie państwowe. Źródła kultury i zagadnienie kultury ludowej. Zagadnienie sieci szkolnej. Informatorium. Czytelnia Pm 78
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400234949
26. Ustawa o ustroju szkolnictwa : projekt komisji, powołanej przez Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego / Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. – Warszawa : [b.w.], 1927. – 53, [1] s.
Tekst ustawy oraz objaśnienia ogólne i szczegółowe. Informatorium. Czytelnia Pm 53264
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400274673
Także cyfrowa wersja tekstu: <http://kpbc.umk.pl/dlibra/docmetadata?id=10731&from=pubindex&dirids=65&lp=178>
27. Ustrój i program nauki szkół powszechnych : (z uwzględnieniem okresu przejściowego) / oprac. Karol Falkiewicz. – Lwów : Polskie Towarzystwo Pedagogiczne, 1922. – 42 s.
Informatorium. Czytelnia Pm 146968
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400149675
28. Z tajemnic ciemnogrodu : (walka o szkołę) / Stefanja Sempołowska. – Warszawa : Spółdzielnia Księgarska "Książka", 1924. – 52 s
Informatorium. Czytelnia Pm 58925
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400274480
29. Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych. – Warszawa : Wydawnictwo Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych, 1929. – 35 s.
Tło ogólne. Geneza Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych. Stosunek do życia państwowo-narodowego. Budowa organizacyjna. Walka o szkołę jednolitą. Emancypacja nauczyciela. Akcja prawno-służbowa. Kształcenie nauczyciela. Akcja społeczno-oświatowa. Organizacyjna działalność związku – „Samopomoc Lecznicza” i inne instytucje samopomocy. Prasa – administracja – zjazdy. Informatorium. Czytelnia Pm 60737
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222900840509
30. Życie a szkoła / Roman Zawiliński. – Wyd. 2 powiększ. – Kraków : G. Gebethner i Spółka, 1919. – 150 s.
*I. Życie: Życie rodzinne. Życie społeczne i narodowe. Ideały życia.
II. Szkoła: Zadania szkoły. Środki i sposoby. Nauczyciele. Rodzaje szkół. Wykształcenie dziewcząt. Koedukacja. Szkoła narodowa i wychowanie narodowe.
III. Szkoła życia: Ideały wychowawcze doby obecnej. Nowe prądy w szkole średniej. O szkołę polską. Średnia szkoła w przyszłości. Życie pracę – praca życiem.*
Informatorium. Czytelnia Pm 106217
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400233926
Także cyfrowa wersja tekstu: <https://sbc.org.pl/dlibra/publication/50383/edition/49656/content?ref=desc>
31. Żywa szkoła : zarys organizacyjny i metodyczny przyszłej szkoły średniej / Jerzy Ostrowski. – Warszawa : Gebethner i Wolff, 1927. – 268 s.
W części ogólnej m.in.: Cel wychowania; Narodowe cele wychowania; Szkoła encyklopedyczna; Etyka a psychologia. Zainteresowania w wychowaniu. W części szczegółowej: Metody nauczania (wymowa, lektura, scena, kinematograf, bibljoteka, ogród, hodowla, wycieczki i in.); Metody wychowania (styl, prostota i wielkość, jasność, czystość, ład, piękno, sprawność, hart, wyzyskiwanie czasu, towarzystwo, rozrywki, kodeks rycerski, organizacje młodzieży i in.).
Wypożyczalnia 74397
http://opac.wmbp.olsztyn.pl/cgi-bin/wspd.cgi.sh/wo_ropis.p?IDRek=3222400133747
Także cyfrowa wersja tekstu: <http://rcin.org.pl/ifis/dlibra/docmetadata?id=31199&from=publication>